

Lieta C-719/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 30. decembris

Iesniedzējtiesa:

Consiglio di Stato (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 18. novembris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Comune di Lerici

Atbildētājas apelācijas tiesvedībā:

Provincia di La Spezia, IREN S.p.a., ACAM Ambiente S.p.a.

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība par *TAR Liguria* [Ligūrijas Reģionālās administratīvās tiesas] 2019. gada 19. novembra spriedumu Nr. 847, ar kuru ir noraidīts *Comune di Lerici* [Leriči pašvaldības] prasības pieteikums, ar ko tika lūgts atcelt *Consiglio provinciale di La Spezia* [Spēcijas provinces padomes] lēmumu, kurā akciju sabiedrība *Acam Ambiente S.p.a.* saskaņā ar [iepirkuma līguma slēgšanas tiesību] *in house* [tiešo] piešķiršanu tika norādīta kā minētās pašvaldības sadzīves atkritumu pakalpojuma apsaimniekotājs.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu iesniedzējtiesa lūdz skaidrojumus par tiesību normu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas juridiskajām personām jomā atbilstību Savienības tiesībām, it īpaši saistībā ar jēdzienu “līdzīga kontrole”.

Prejudiciālais jautājums

Vai 2014. gada 26. februāra Direktīvas 2014/24/ES 12. pants nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēta saimnieciski svarīgu vietējo komunālo pakalpojumu uzņēmumu apvienošana, pēc kuras saimnieciskās darbības subjekts, kas aizstāj sākotnējo koncesionāru pēc korporatīviem darījumiem, kas ir veikti ar pārredzamām procedūrām, ieskaitot apvienošanu vai pārņemšanu, turpina apsaimniekot pakalpojumus līdz paredzētajiem termiņiem, ja:

- a) sākotnējais koncesionārs ir sabiedrība, kurai līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas *in house*, pamatojoties uz vairāku dalībnieku īstenoto līdzīgu kontroli;
- b) aizstājošais līgumslēdzējs tika izraudzīts, izmantojot publiskā iepirkuma procedūru;
- c) pēc apvienošanas korporatīvā darījuma vairāku dalībnieku īstenotās līdzīgas kontroles nosacījumi vairs nepastāv attiecībā uz vienu no tām vietējām pašvaldībām, kuras sākotnēji bija piešķirušas aplūkojamā pakalpojuma līguma slēgšanas tiesības?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, it īpaši tās 12. pants “Publiskie līgumi starp publiskā sektora subjektiem”, kurā ir paredzēti nosacījumi iepirkuma līguma slēgšanas tiesību *in house* piešķiršanai, proti, tiešai piešķiršanai bez iepirkuma konkursa procedūras.

Atbilstošā Tiesas judikatūra

Tiesas spriedums, 1999. gada 18. novembris, *Teckal*, C-107/98 (pamatdarbības un līdzīgas kontroles nosacījumi).

Tiesas spriedums, 2008. gada 13. novembris, *Coditel Brabant SA*, C-324/07 (vairāku dalībnieku īstenotā līdzīga kontrole).

Tiesas spriedums, 2008. gada 17. jūlijs, Komisija/Itālija, C-371/05 (“noteicošā ietekme”).

Tiesas spriedums, 2009. gada 10. septembris, *Sea Srl* pret *Comune di Ponte Nossa*, C-573/07 (lai saglabātu līdzīgo kontroli, līgumslēdzēja sabiedrības pamatkapitāla struktūrai atsauces periodā ir jāpaliek nemainīgai).

Tiesas spriedums, 2005. gada 11. janvāris, *Stadt Halle*, C-26/03 (līdzīga kontrole ir principā izslēgta, ja līdzās publiskajiem akcionāriem ir privātais akcionārs).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Decreto-legge 13 agosto 2011, n. 138 [2011. gada 13. augusta Dekrētlikums Nr. 138] (publicēts 2011. gada 13. augusta *Gazzetta Ufficiale* [Itālijas Oficiālais vēstnesis] – vispārējā sērija – Nr. 188); it īpaši tā 3. *bis* panta 2. *bis* punkts: “saimnieciskās darbības subjekts, kas pilnībā vai daļēji aizstāj sākotnējo koncesionāru pēc korporatīviem darījumiem, kas ir veikti ar pārredzamām procedūrām, ieskaitot apvienošanu vai pārņemšanu, neskarot sākotnēji noteikto kvalifikācijas kritēriju ievērošanu, turpina apsaimniekot pakalpojumus līdz paredzētajiem termiņiem”.

Decreto legislativo 18 agosto 2000, n. 267, “Testo unico delle leggi sull’ordinamento degli enti locali” [2000. gada 18. augusta Leģislatīvais dekrēts Nr. 267 Vietējo pašvaldības iestāžu iekārtas kodekss] (publicēts 2000. gada 28. septembra *Gazzetta Ufficiale* Nr. 227 – kārtējais pielikums Nr. 162), it īpaši 113. pants.

Decreto legislativo 3 aprile 2006, n. 152, “Norme in materia ambientale” [2006. gada 3. aprīļa Leģislatīvais dekrēts Nr. 152 tiesību normas vides jomā] (publicēts 2006. gada 14. aprīļa *Gazzetta Ufficiale* Nr. 88 – kārtējais pielikums Nr. 96), it īpaši 200. pants.

Decreto legislativo 18 aprile 2016, n. 50 “Attuazione delle direttive 2014/23/UE, 2014/24/UE e 2014/25/UE sull’aggiudicazione dei contratti di concessione, sugli appalti pubblici e sulle procedure d’appalto degli enti erogatori nei settori dell’acqua, dell’energia, dei trasporti e dei servizi postali, nonché’ per il riordino della disciplina vigente in materia di contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture” [2016. gada 18. aprīļa Leģislatīvais dekrēts Nr. 50 “Direktīvu 2014/23/ES, 2014/24/ES un 2014/25/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, par publiskiem iepirkumiem un par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, ieviešana, kā arī esošā regulējuma publisko iepirkumu būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu jomā grozījumi”] (publicēts [2016. gada] 19. aprīļa *Gazzetta Ufficiale* Nr. 91, vispārējā sērija – kārtējais pielikums Nr. 10), it īpaši 5. pants.

Decreto legislativo 19 agosto 2016, n. 175, “Testo unico in materia di società a partecipazione pubblica” [2016. gada 19. augusta Leģislatīvais dekrēts Nr. 175 par konsolidēto regulējumu attiecībā uz sabiedrībām ar publiskā kapitāla līdzdalību] (publicēts 2016. gada 8. septembra *Gazzetta Ufficiale* Nr. 210, vispārējā sērija), it īpaši 2. panta 1. punkta c) un d) apakšpunkti.

Legge 23 dicembre 2014, n. 190, “Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge di stabilità 2015)” [Gada un daudzgadu valsts budžeta pieņemšanas noteikumi (2015. gada stabilitātes likums)] (publicēts 2014. gada 29. decembra *Gazzetta Ufficiale* Nr. 300, vispārējā sērija, kārtējais pielikums Nr. 99), it īpaši 1. panta 611. un 612. punkts.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Akciju sabiedrība *ACAM* ar pilnībā publisku kapitālu, kas tika sadalīts starp dažām Spēcijas provinces [*provincia di La Spezia*] pašvaldībām, ar savu meitasuzņēmumu starpniecību apsaimniekoja minēto pašvaldību komunālos pakalpojumus.
- 2 Konkrēti, izmantojot meitasuzņēmumu *ACAM Ambiente S.p.a.*, *ACAM* apsaimniekoja *Comune di Lerici* [Leriči pašvaldības] integrētu atkritumu ciklu, pamatojoties uz *in house* [līgumslēgšanas tiesību] piešķiršanu (kas tika paredzēta 2005. gada 15. jūnija lēmumā), kuras beigu termiņš ir paredzēts 2028. gadā.
- 3 Krīzes situācijas dēļ *ACAM* nācās noslēgt ar tās kreditoriem Itālijas maksātspējas tiesiskajā regulējumā paredzēto parādu pārstrukturēšanas līgumu. Saskaņā ar minēto līgumu, lai veiktu apvienošanās darījumu, tā rīkoja publiskā iepirkuma procedūru, kura tika paredzēta citām Itālijas tirgū darbojošām komunālo pakalpojumu apsaimniekošanas sabiedrībām ar publisku kapitālu, un izvēlējās *IREN*, publiski kontrolētu sabiedrību, kas kotējas biržā.
- 4 Tādos gadījumos minētais 2011. gada 13. augusta Dekrētlikuma Nr. 138 3. *bis* panta 2. *bis* punkts paredz apsaimniekošanas turpināšanu starp sākotnējo līgumslēdzēju un subjektu, kas to aizstāj.
- 5 Izpildot īpašu ieguldījumu līgumu, kas tika noslēgts 2017. gada 29. decembrī, iesaistītās pašvaldības akcionāres pārdeva *IREN* tām piederošās *ACAM* akcijas un, parakstot rezervētu kapitāla palielinājumu, iegādājās atbilstošu *IREN* akciju daļu. Tādā veidā *ACAM* akcijas kļuva par *IREN* akcijām un pēdējā minētā, ar *ACAM* meitasuzņēmumu – kas pēc tam kļuva par *IREN* meitasuzņēmumiem – starpniecību, turpināja pārvaldīt tām sākotnēji uzticētos pakalpojumus.
- 6 *Comune di Lerici* [Leriči pašvaldība], iebilstot pret apvienošanu, pievienojās ieguldījumu līgumam tikai attiecībā uz tai piederošo *ACAM* akciju pārdošanu *IREN* un veiksmīgi pārdeva tās 2018. gada 11. aprīlī. Tādējādi, tā kā tā vairs nebija *IREN*, kas bija kļuvusi par pakalpojuma līgumslēdzēju, akcionāre, tā uzskatīja, ka vairs nepastāv nosacījumi attiecīgajai *in house* piešķiršanai.
- 7 Vienlaikus, *Provincia di La Spezia* [Spēcijas province] ar 2018. gada 6. augusta lēmumu norādīja *Acam Ambiente S.p.a.* kā *Comune di Lerici* integrēta atkritumu cikla pakalpojuma apsaimniekotāju līdz 2028. gada 31. decembrim, saskaņā ar *in house* piešķiršanu.
- 8 Uzskatot minēto lēmumu par prettiesisku, *Comune di Lerici* apstrīdēja to *TAR Liguria*.
- 9 *TAR Liguria* ar 2019. gada 6. novembra spriedumu noraidīja *Comune di Lerici* prasības pieteikumu, uzskatot, ka aplūkotā pakalpojuma *in house* piešķiršana esot bijusi tiesiska gan brīdī, kad tā tika paredzēta, gan arī vēlāk, kad *Comune* vairs nebija sabiedrības, kas kļuva par līgumslēdzēju, akcionāre.

- 10 Par minēto spriedumu *Comune di Lerici* iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā, izvirzot vairākus iebildumus, pirmais no kuriem attiecas uz Direktīvas 2014/24/ES 12. panta un 2016. gada 19. augusta Lēģislatīvā dekrēta Nr. 175 4. panta pārkāpumu.

Apelācijas sūdzības iesniedzējas pamatlietā galvenie argumenti

- 11 *Comune di Lerici* uzskata, ka *Provincia di La Spezia* lēmums ir prettiesisks, jo atkritumu apsaimniekošanas pakalpojums tika piešķirts tieši, neizsludinot nekādu iepirkuma konkursu, jo vairs nepastāvot nosacījumi pakalpojuma sākotnējai *in house* piešķiršanai *ACAM Ambiente S.p.a.* (kuru sākotnēji kontrolēja *ACAM*).
- 12 Proti, *Comune di Lerici*, pēc savu *ACAM* akciju pārdošanas *IREN*, nodeva savu tādējādi iegūto dalību *IREN*, tāpēc tā vairs nav *IREN* akcionāre. Tādā veidā pazuda jebkāda saikne – un tāpat jebkādas kontroles iespējamība – starp *Comune* un minēto sabiedrību, līdz ar to vairs neizpildās nosacījumi, kas ir nepieciešami *in house* piešķiršanai, it īpaši līdzīgas kontroles aspektā.
- 13 Atbildētājas apelācijas tiesvedībā apgalvo, ka *Provincia di La Spezia* lēmums ir tiesisks, norādot, ka *IREN* tika izvēlēta kā “saimnieciskās darbības subjekts”, ar kuru ir jāveic apvienošanās, rīkojot publiskā iepirkuma procedūru. Operācijas galarezultāts (pakalpojuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršana) izrietot no pabeigtās publiskā iepirkuma procedūras, atbilstoši visiem Savienības tiesību principiem, un nevis no *Provincia di La Spezia* lēmuma par piešķiršanu. Šajā ziņā nepastāvot nekāda tieša prettiesiska piešķiršana.
- 14 Tas, ka iepirkuma konkursa, lai atlasītu saimnieciskās darbības subjektu, ar kuru ir jāveic apvienošanās, priekšmets nebija aplūkotā pakalpojuma piešķiršana, nedz jebkāda pakalpojuma piešķiršana, neesot svarīgs, jo minētais mērķis tika iekļauts netieši.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 15 Iesniedzējtiesa norāda, ka šobrīd Itālijas tiesību sistēmā saskaņā ar 2006. gada 3. aprīļa Lēģislatīvā dekrēta Nr. 152 200. pantu sadzīves atkritumu integrētas apsaimniekošanas pakalpojumu pārvalda *Regioni* [reģioni], kuri darbojas, nosakot atbilstošas teritorijas zonas. Ligūrijas reģionā [*Regione Liguria*], kurā norisinās lietas faktiskie apstākļi, teritorijas zonas sakrīt ar provincēm [*Province*], kuras pārvalda pakalpojumu to sastāvā esošajām pašvaldībām [*Comuni*], un, būdamas līgumslēdzējas iestādes, tām vienmēr ir jāveic publiska iepirkuma procedūra vai *in house* piešķiršana, ja tāda ir atļauta.
- 16 Tā norāda, ka saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu, vietējās pašvaldības (kā *Comuni*) var piešķirt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, šajā nolūkā nodibinot publiska kapitāla kapitālsabiedrību.

- 17 Turklāt 2014. gadā valsts likumdevējs attiecībā uz valsts struktūru līdzdalību sabiedrībās noteica, ka vietējām pašvaldībām ir jācenšas samazināt tieši vai netieši piederošo sabiedrību un kapitāldaļu skaitu, lai ierobežotu publiskus izdevumus. Viens no skaidri paredzētajiem kritērijiem ir saimnieciski nozīmīgu vietējo komunālo pakalpojumu sabiedrību apvienošana.
- 18 Iesniedzējtiesa norāda, ka šajā lietā vairāku subjektu īstenotās līdzīgas kontroles nosacījumi esot pazuduši jau tieši apvienošanās brīdī, jo, pirmkārt, šādi iegūtā līdzdalība *IREN* esot neliela un nevarētu ietekmēt šīs sabiedrības izvēles. Otrkārt, *IREN* ir akciju sabiedrība, kas kotējas Itālijas Fondu biržā un tāpat tās akcionāri var būt arī privātpersonas, kuras, bez īpašām formalitātēm, nolemj iegādāties tās akcijas.
- 19 Iesniedzējtiesa atgādina, ka ar valsts tiesisko regulējumu tika transponēta Direktīva 2014/24/ES un it īpaši tās 12. pants, definējot līdzīgu kontroli un vairāku subjektu īstenoto līdzīgu kontroli atbilstoši minētajā pantā paredzētajam.
- 20 Šī tiesa turklāt atsaucas uz vairākiem Tiesas spriedumiem līdzīgas kontroles un nepieciešamo nosacījumu iestāšanās jomā, savukārt iesniedzējtiesas judikatūrā nav precedentu par šim gadījumam līdzīgiem gadījumiem.
- 21 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, iesniedzējtiesa atbalsta atbildētāju apelācijas tiesvedībā tēzi.
- 22 Kā apskatāmo Savienības tiesību galveno mērķi iesniedzējtiesa identificē konkurences veicināšanu. Piešķirot publiskus pakalpojumus, šis rezultāts tiek sasniegts, ja konkurē vai var konkurēt vairāki operatori, neatkarīgi no instrumenta, ar kuru šis rezultāts tiek panākts, juridiskās kvalifikācijas.
- 23 Iesniedzējtiesas skatījumā, nav būtiski, ja konkrēta pakalpojuma (šajā gadījumā pakalpojuma, kas attiecas uz *Comune di Lerici*) [līgumslēgšanas tiesību] piešķiršana notiek ar iepirkuma procedūru, kuras priekšmets ir šis konkrēts pakalpojums – to skatot atsevišķi vai kopā ar pakalpojumiem citām ieinteresētām pašvaldībām – vai arī notiek ar iepirkuma procedūru, kuras priekšmets ir minētos pakalpojumus sniežošās sabiedrības akciju paketes piešķiršana, jo abos gadījumos konkurence ir garantēta.
- 24 Cita starpā iesniedzējtiesa atgādina ar atkritumu integrētu apsaimniekošanu saistīto komunālo pakalpojumu pārvaldīšanas saimniecības nozares svarīgumu arī atbilstošā Eiropas tirgū. Ņemot vērā minēto, tā uzskata, ka tiesiskās skaidrības un noteiktības labad ir jāvēršas Tiesā, lai pārbaudītu valsts tiesību normu *in house* piešķiršanas jomā atbilstību Savienības tiesībām. Faktiski lēmuma pieņemšanai jautājums ir svarīgs: ja *Comune di Lerici* atbalstītā tēze ir pareiza, būtu jāapmierina attiecīgs apelācijas sūdzības pamats, atceļot apstrīdēto lēmumu, kā arī *Provincia di La Spezia* būtu likumīgā veidā jāizsludina jauna līguma slēgšanas tiesību piešķiršana, rīkojot publiskā iepirkuma procedūru vai piešķirot līguma slēgšanas tiesības *in house*, subjektam, kas atbilst nepieciešamām prasībām.

Savukārt, ievērojot pretējo tēzi, apelācijas sūdzības pamats būtu jānoraida, jo līguma slēgšanas tiesību piešķiršana būtu notikusi likumīgi.

DARBA VERSIJA